

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/64/2015
Identifikačné číslo spisu:	3112010811
Dátum vydania rozhodnutia:	17.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Šimonová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:3112010811.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a sudcov JUDr. Štefana Harabina a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí 17. februára 2016 v Bratislave, v trestnej veci obvineného MUDr. Y. G. pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a/, b/, ods. 2 písm. d/ Tr. zák. s použitím § 138 písm. b/ Tr. zák., o dovolaní obvineného MUDr. Y. G. proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 17. septembra 2014, sp. zn. 23 To 92/2014, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného MUDr. Y. G. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 2 T 52/2012 z 1. júla 2014 bol obvinený uznaný vinným, že:

od roku 2005 do mesiaca október 2011 v I. na ul. W. XXXX/XA týral svoju manželku MUDr. U. G., pričom jej vulgárne nadával, fyzicky napádal, vyhrážal sa, vymýšľal si nezmyselné príkazy, ktorých splnenie bezodkladne vyžadoval, správal sa agresívne, nerešpektoval jej biologické potreby, manželke odopieral základnú hygienu, spánok, stravu, rozhodoval o jej telesných potrebách, obmedzoval ju v užívaní spoločného majetku a tým jej spôsoboval fyzické a psychické utrpenie, ktoré trvá dlhší čas, presnejšie od narodenia mladšieho zo synov so stupňujúcou sa intenzitou útokov, pričom sa u poškodennej MUDr. U. G. vyvinul z dôvodu konania obvineného „syndróm týranej ženy“.

Za spáchanie uvedeného trestného činu bol súdom prvého stupňa podľa § 208 ods. 2 Tr. zák. účinného v čase spáchania, za použitia § 36 písm. j/ Tr. zák., za použitia § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., podľa § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 4 (štyri) roky nepodmienečne. Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. súd obžalovaného pre výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Na odvolanie obvineného Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd rozsudkom sp. zn. 23 To 92/2014 zo 17. septembra 2014 v napadnutom rozsudku súdu prvého stupňa podľa § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 3

Tr. por. zrušil celý výrok o treste. Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. obvineného odsúdil pri nezmenenom výroku o vine v rozsudku súdu prvého stupňa podľa § 208 ods. 2 Tr. zák. s použitím §§ 36 písm. j/, § 38 ods. 2, ods. 3, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. k trestu odňatia slobody na 3 (tri) roky. Podľa §§ 51 ods. 1, 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. obvinenému výkon trestu odňatia slobody podmienene odložil za súčasného uloženia probačného dohľadu nad jeho správaním v skúšobnej dobe. Podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. ustanovil skúšobnú dobu na 3 (tri) roky. Podľa § 51 ods. 4 písm. a/ Tr. zák. obvinenému uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze nepriblížiť sa k poškodenej MUDr. U. G. na vzdialenosť menšiu ako 5 (päť) metrov a nezdržiavať sa v blízkosti obydľia poškodenej mimo priblíženia sa v súvislosti s realizáciou rozhodnutia príslušných štátnych orgánov o stykoch obvineného s maloletými deťmi A. Z. a E. Z.

Proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23 To 92/2014 zo 17. septembra 2014 podal obvinený dovolanie, a to z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. (zásadným spôsobom bolo porušené právo obvineného na obhajobu), podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por. (vo veci konal alebo rozhodoval orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania) a podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

Obvinený žiadal, aby dovolací súd podľa § 371 ods. 1 písm. c/, písm. e/ a písm. i/ Tr. por. vyslovil, že napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23 To 92/2014 zo 17. septembra 2014 bol porušený zákon v ustanoveniach § 208 ods. 1 písm. a/, písm. b/ ods. 2 písm. d/ Tr. zák. Ďalej žiadal, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trenčíne a jemu predchádzajúci rozsudok Okresného súdu v Trenčíne, sp. zn. 2 T 52/2012 zo dňa 1. júla 2014 zrušil; zrušil tiež všetky rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením rozsudkov došlo, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Trenčín prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Obvinený v podanom dovolaní namietal skutkové závery zistené v konaní, zdôraznil pritom závery znaleckého posudku PhDr. Stely Jančárovej, podľa ktorého deti neboli týrané, pričom znalkyňa aj na výsluchu na pojednávaní v trestnom konaní uviedla, že v psychike detí ani manželky obvineného nenašla posttraumatické stresové zmeny. Namietal tvrdenia poškodenej týkajúce sa jej majetkového či finančného zabezpečenia, ktorej mal brániť v užívaní spoločného majetku. Spochybnil pravdivosť tvrdenia poškodenej o obmedzovaní osobnej slobody, keďže tieto spochybnili aj svedecké výpovede rodičov poškodenej v trestnom konaní ako aj výpovede na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej aj ÚPSVaR), poškodenú takmer žiadnym spôsobom neobmedzoval v styku s okolím a s kamarátkami, s ktorými tak poškodená bola prakticky v dennom styku. Počas svojej pracovnej doby totiž poškodenej ani reálne v styku s rodinou zabrániť nemohol. Podľa znaleckého posudku MUDr. Kvasničku mala poškodená uviesť, že deti netrpeli správaním otca, pričom si nespomenula na fakt, že by matka detí obvineného uviedla ako dôvod a príčinu psychických porúch správania detí. Orgány činné v trestnom konaní však obsah a zmysel vyšetrenia tohto znalca nepreverili. Výpovede poškodenej má spochybniť aj odporúčanie MUDr. Haštovej, ktorá odporúčala kompletné psychologické a psychiatrické vyšetrenie poškodenej. Obvinený ďalej namietal, že dňa 9. januára 2012 sa otec poškodenej, Ing. F., bez predvolania dostavil k okresnému prokurátorovi a tvrdil, že rodičia obvineného ho 2-krát prišli vziať s vnukom U. do Bošácu, kde sa mal obvinený stretnúť so synom. V rozpore s výpoveďou Ing. F. sa so synom nestretol, keďže 19. novembra 2011 bol v službe vo FN Trenčín a 3. decembra 2012 pomáhal na stavbe u sesternice. Zdôraznil, že maloletý syn obvineného vo svojej výpovedi neuviedol, že by sa stretol s obvineným. Výpoveď svedka Ing. F. bola vykonaná bez prítomnosti obhajcu a svedok nebol procesne poučený. Obvinený ďalej namietal opakované podania poškodenej v trestnom konaní, v ktorom súdu oznamovala, že poškodený nedodržava obmedzenia a kontaktuje deti, nakoľko v uvedenej dobe bol preukázateľne v práci na vizite a pracovisko neopustil. Pravdivosť opakovaných podaní poškodenej však súdom nebola šetrená. Spochybňoval tvrdenia poškodenej, nakoľko mala klamať v závažných, obvinenému poškodzujúcich skutočnostiach, vyhýbať sa účasti na súde. Konajúci súd mal procesne pochybiť tiež tým, keď poškodenú odmietal konfrontovať s novými skutočnosťami a zamietol návrh na

doplnenie dokazovania, doložený na Krajský súd v Trenčíne 16. septembra 2014. Obvinený v podanom dovolaní opakovane zdôrazňoval pozitívny vzťah a väzby k maloletým deťom, ktoré obvineného ako otca popisovali pozitívne. Poukázal na svedecké výpovede, vyvracajúce alebo aspoň nepotvrdzujúce tvrdenia poškodenej a to príslušníkov PZ V, I., ktorí na poškodenej nenašli stopy po fyzickom útoku, ako i učiteľov maloletých detí zo škôlky, ktorí si nikdy nevšimli, že by poškodená mohla byť nejakým spôsobom týraná.

V ďalšej dovolacej argumentácii spochybnil znalecký posudok PhDr. Šútovca, ktorý dlhodobé príznaky posttraumatickej stresovej poruchy poškodenej neobjektivizoval. Znalec závery psychologických testov nepripojil k svojmu posudku, následkom čoho nemožno zhodnotiť pravdivosť záverov súdneho znalca podľa § 17 zák. č. 382/2004 Z. z. Obvinený v dovolaní rozsiahlo hodnotil viaceré znalecké posudky vykonané v konaní, pričom konkrétne podľa znaleckého posudku č. 306/2011, vyhotoveného MUDr. Drobom, MUDr. Lexmanom a PhDr. Vaňkom s tým, že znalec MUDr. Droba pri výsluchu uviedol, že samotné závery a konštatovania nemôžu byť dôkazom toho, že sa obvinený skutku dopustil. V súvislosti so znaleckým posudkom PhDr. Franeka, ktorý bol vypočutý na pojednávaní 16. novembra 2012 bolo konštatované, že maloleté deti boli znalcom vypočúvané trestnoprávne neprípustným spôsobom. Uviedol, že Mgr. Marianna Ľapušíková v znaleckom posudku z 12. decembra 2012 okrem iného uvádza, že obvinený disponuje dostatočnými racionálnymi brzdami, ktoré umožňujú dostatočnú kontrolu agresivity. V auguste 2011 bol vykonaný psychologický pohovor na ÚPSVaR, na ktorom sa zúčastnila celá rodina so záverom, že vzťah maloletého I. k oboom rodičom je pozitívny, na matku je väzba silnejšia, vzťah U. k otcovi je pozitívny, k matke značne narušený. Poškodená pritom pri výpovedi uviedla, že si vie predstaviť, že by po rozvode žil U. s otcom. Znalkyňa PhDr. Jančárová, v rozvodovom konaní vedenom medzi obvineným a poškodenu, v máji 2012 vypracovala posudok, v ktorom na deťoch nezistila syndróm týraných osôb. V posudku však vyzdvihla citovú väzbu detí na otca. Poukázal tiež na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23 Tos 62/2012, vydané v konaní o zrušení zákazu stretávania sa obvineného s deťmi, v ktorom súd dôvodil tiež znaleckým posudkom PhDr. Jančarovej a písomným vyjadrením ÚPSVaR, ktoré podľa názoru súdu mohli, a to aj významne svedčiť v prospech obvineného.

V súvislosti s uplatnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. obvinený namietal, že uznesenie o vznesení obvinenia je vo výroku nepresné, neurčité. Jednotlivé dielčie útoky mal za zameniteľné, a teda také, ktoré mohli byť vyložené viacerými spôsobmi. Podľa obvineného tak došlo k porušeniu § 206 ods. 3 Tr. por. Ďalej namietal postupy pri zabezpečení dôkazu výsluchom maloletých detí v konaní, a to počnúc spôsobom výsluchov až po oddialenie času výsluchu, a to 8 mesiacov od odluky s obvineným, ktorá skutočnosť mala podľa obvineného za následok flagrantný vplyv matky na obsah výpovedí detí objektívneho charakteru, keďže matka výpovede detí cielene a cieľavedome ovplyvňovala. V súvislosti s porušením práva na obhajobu podľa § 371 písm. c/ Tr. por. obvinený ďalej namietal výmenu vypočúvajúcich a pri podpise prítomných osôb, ktorá skutočnosť je podľa § 124 Tr. por. porušením práva na nestranný procesný úkon.

Obvinený v ďalšej časti dovolacej argumentácie namietal vierohodnosť svedkyne MUDr. B., nakoľko neoznámila páchanie trestného činu týrania blízkej osoby podľa § 208 Tr. por. na poškodenej, napriek vedomosti svedkyne o tom, že poškodenej a jej deťom je spôsobované fyzické a psychické násilie, spôsobovaná ujma a potrebujú zdravotnícku pomoc. Svedkyňa nikomu neprezradila, že na jej známej a maloletých deťoch je páchaný trestný čin a trestný čin neoznámila, napriek možnosti jej trestného stíhania z dôvodu spáchania trestného činu neoznámienia trestného činu podľa § 340 ods. 1 Tr. zák. Obvinený svedeckú výpoveď svedkyne spochybnil tiež z dôvodu, že napriek skutočnosti, že svedkyňa sa mala ešte v roku 2008 dozvedieť, že jej známa je už takmer 3 roky týraná, poškodenú nikdy nevyzvala, aby s deťmi prišla bývať k nej. Rovnako otec poškodenej vo svojej výpovedi 2. novembra 2011 uviedol, že sa nikdy nestalo, že by dcéra s deťmi prišla žiadať o pomoc alebo sa k rodičom uchýliť. V čase, kedy sa podľa poškodenej mala intenzita fyzických útokov stupňovať, a to od 6. júna 2011 až 9. júna 2011 svedkyňa MUDr. B. vo výpovedi uviedla, že žiadne stopy po fyzickom násilí na poškodenej nevidela. Výetrovateľ, prokurátor ako ani súd svedkyňu nepoučili o možnosti odprieť výpoveď práve preto, lebo sa ňou priznáva k spáchaniu trestného činu. Svedkyňa a poškodená sú

prítom v priateľskom vzťahu a boli v pravidelnom kontakte aj pred výpoveďou svedkyne v konaní.

Obvinený ďalej vytkol nedodržanie procesného postupu podľa § 124 ods. 3 Tr. por., nakoľko nezúčastnená osoba nemôže byť pri inom výsluchu vypočúvajúca a naopak. Podľa toho, kto v prípravnom konaní vypočúval a kto bol zúčastnenou osobou, nebolo zistiteľné, kto je vo veci vyšetrovateľom a kto je povinný vykonať dokazovanie podľa § 119 Tr. por. Poukázal na výpoveď maloletého syna U. zo dňa 10. februára 2012, vykonanú pred vyšetrovateľom, v ktorej si maloletý syn obvineného nespomenul, že by obvinený poškodenú bil, uvedené mala maloletému synovi uviesť len poškodená. Podľa výpovede obvinený maloletého syna nikdy nezobúdzal, nebral mu stravu, syn vždy dojedol; tiež poškodená sa obvineného nepýtala, či sa môže najesť alebo osprchovať. Podobne sa vo svojej výpovedi z toho istého dňa vyjadril aj mladší syn I.. Skutočnosť, že poškodená, ktorá pociťovala vážnu psychickú či fyzickú ujmu, si vybudovala vzťah s iným mužom, podľa názoru obvineného vyvracia znalcom stanovenú diagnózu.

Znalkyňa PhDr. Homolová vo svojom posudku (str. 26, 29) poukázala na to, že deti vypovedajú žiaduco tak, ako si želá matka, pričom deti účelovo klamú. Uvedená skutočnosť zo strany obhajoby nebola dôsledne vytknutá. Obvinený ďalej spochybnil výpoveď svedka Ing. F., otca poškodenej, vykonanú pred prokurátorom 9. januára 2012. Prokurátor svedka vôbec nepoučil a nebolo možné uplatniť právo na obhajobu, pretože obhajca nebol podľa § 213 ods. 2 Tr. por. o úkone vyzrozmeneý. Výsluch bolo možné odložiť a obhajcu o tom vyzrozmeneý, čím podľa obvineného došlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu. Ďalej obvinený poukázal na rozpory vo výpovediach poškodenej a tohto svedka. Obvinený ďalej namietal, že obžaloba prokurátora zo dňa 14. mája 2012, č. 1 Pv 553/11-56 obsahovala výrok na 1 strane a odôvodnenie v rozsahu 2 strán. Výrok obžaloby v rozsahu 12 riadkov obsahoval pojmy, ktoré pre svoju všeobecnosť pripúšťali rôzny výklad, nenaznačovali časové súvislosti a ani náznakom nepopísali intenzitu a príčinnú súvislosť s následkom. Namietal, že sa v jednotlivých prípadoch jednalo len o etický či pedagogický prehrešok, priestupok, prípadne amorálny prejav, tiež sa mohlo jednať o pokračovanie alebo opakovanie porušovania občianskeho spolunažívania. Podľa záverov trestného konania ani u detí nebola od obvineného dosiahnutá intenzita týrania, ale nepedagogické výchovné pôsobenie. Obžaloba podaná podľa § 234 ods. 1 Tr. por. tak nemala náležitosti podľa § 235 ods. 1 písm. c/, písm. d/ Tr. por. Vznesenie obvinenia, prípravné konanie ako ani obžaloba tak neboli vykonané a vyhotovené bez závažných procesných pochybení. Súhrn menších, väčších a závažných pochybení podľa obvineného vykazuje v komplexe porušenie práva na obhajobu. Podľa názoru dovolateľa, na základe Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, porušovanie práv obvineného a povinností orgánov činných v trestnom konaní, robí tieto úkony procesne nespôsobilými. Súdne konanie postavené na takýchto procesne vadných úkonoch nemôže byť spravodlivým súdnym konaním.

Obvinený ďalej namietal zaujatosť sudkyne, ktorá bolo povinná zaoberať sa otázkou, či sa vo vzťahu k poškodenej alebo obvinenému necíti zaujatá. Otec Ing. Z., priateľa poškodenej a otec sudkyne JUDr. W. - MUDr. W. sú podľa obvineného priateľmi. Aj prísediaci Ing. B. mal cez prestávku pojednávania 5. októbra 2012 osloviť otca poškodenej a s otcom poškodenej sa v prítomnosti rodičov obvineného baviť tak, že bolo možné usúdiť, že spolu pracovali na jednom mieste a boli v dobrom, priateľskom vzťahu. Obvinený tieto skutočnosti nemohol namietat, lebo mu vzťahy spochybňujúce nezávislosť a nezaujatosť súdu neboli známe. Predsedníčka senátu a prísediaci Ing. B. tak mali byť z pojednávania vylúčení.

V ďalšom obvinený namietal absenciu obligatórnych náležitostí výroku rozsudku podľa § 163 ods. 3 Tr. por., ako aj nesplnenie zákonných požiadaviek na odôvodnenie rozsudku podľa § 168 ods. 1 Tr. por. To, že výrok obsahuje všeobecné, nič neurčujúce výroky, zostalo neriešené aj odvolacím súdom, preto takmer totožný rozsudok po vrátení veci odvolacím súdom nemohol naplniť zákonný predpoklad ustanovenia § 166 Tr. por. Namietal obsahové nedostatky rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorom došlo k zámene konkrétnych, obvinenému vytýkaných nezákonností a k zámene osôb, pričom sa dodnes nedozvedel, čo robil konkrétne zle voči poškodenej a voči maloletým synom. Tým, že sa jednotlivé ataky voči integrite poškodenej či maloletým deťom stali obsahovo zameniteľné, výrok ostal mnohostranný s viacerými možnými významami každého protiprávneho konania. Jedná sa tak o chybu a nezákonnosť, ktorá sama o sebe vylučuje možnosť uznať obvineného vinným. Obvinený nemal za

zrejme, ako sa z tvrdení poškodenej spravili dôkazy bez toho, aby boli riadne preverené. Namietal, že skutky nie sú časovo ustálené a konkretizované, nemožno skúmať ich intenzitu, závažnosť a to, či nie sú samostatným dielčím skutkom, napríklad ublížením na zdraví v štádiu pokusu alebo sa jedná o priestupok proti občianskemu spolunažívaniu. Zaujal tak názor, že forma, dĺžka a intenzita atakov voči deťom a poškodenej doteraz nebola preukázaná. V odvolacom konaní bol vypracovaný znalecký posudok znalca MUDr. Pamulu, ktorý poškodenú priamo v posudku usvedčuje z klamstva, kedy konštatuje, že tvrdenia poškodenej ohľadne týrania obvineným traumatologicky neobstoja, pričom ďalej spochybňuje poškodenú, keď uvádza, že absencia vyšetrení alebo ošetrení, ktorá by objektivizovala zranenia, dáva vážne pochybnosti o tom, či k nim vôbec došlo, resp. došlo v miere a rozsahu, ako uviedla svedkyňa. Predmetné tvrdenia znalca však zostali v ďalšom bez reagencie súdov.

K trestnému spisu bol dňa 23. januára 2014 priložený list adresovaný MUDr. Kvasničkovi, podľa ktorého poškodená lekársku pomoc vyhľadala, avšak po otrase mozgu syna jej vraj návšteva obvineným nebola dovolená. Poškodená pritom bola celý deň sama doma so synom a obvinený bol v práci, čo poškodenej nebránilo brať syna na lekárske ošetrenie. V ďalšom sa obvinený zaoberal obsahovými náležitosťami predchádzajúceho zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu v konaní sp. zn. 23 To 128/2013, ktorým bol zrušený prvý rozsudok súdu prvého stupňa, vydaný v trestnom konaní. Hodnotenie znalca Mgr. Bullu, podľa ktorého prvá výpoveď detí z 10. februára 2012 je naj dôveryhodnejšia, považoval za zavádzajúce a degradáciu odborného záveru, nakoľko deti boli vypočuté po tom, čo niekoľko mesiacov žili v prostredí, v ktorom poškodená ako ich matka konanie obvineného subjektívne pociťovala ako týranie svojej osoby ako aj týranie maloletých detí, v ktorej časti však odvolací súd neprijal subjektívne vnímanie týrania detí a subjektívne pociťovanie týrania osoby poškodenej odvolací súd nevyhodnocoval. Znalec Mgr. Bulla vo svojej výpovedi dňa 15. novembra 2013 poukázal na to, že deti trpia syndrómom zvrhnutého rodiča a ich výpovede pod vplyvom tohto faktu môžu byť skreslené. Odsúdiť obvineného na základe výpovede svedka, pokiaľ je táto pochybná a niet ďalšieho nepochybného dôkazu nemožno, a to pre pomer k veci či páchatelovi. Podľa názoru obvineného tak bola v konaní porušená zásada v pochybnostiach v prospech obvineného. V ďalšej časti dovolania sa obvinený obsérne zaoberal priebehom konania na súde prvého stupňa po vrátení veci súdu odvolacím súdom, pričom namietal tiež právne závery a náležitosti odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa. Prvostupňový súd sa v novom konaní nezaoberal otázkou, či predsedníčka senátu a prísediaci Ing. Šamko nemali vzniesť námietku zaujatosti a z konania sa vylúčiť.

Podľa obvineného sa v prvostupňovom či odvolacom konaní nepodarilo preukázať, že sa to, čo je všeobecne vo výroku o vine opísané, stalo, alebo že svedkyňa a poškodená krivo vypovedali a krivo obvinili obvineného, aby poškodená vyriešila svoj vzťah k inému mužovi. Mal za nepravdivé, aby poškodená ako matka - lekárka neposkytla synovi U. lekársku pomoc po tom, čo utrpel otras mozgu s odôvodnením, že jej to obvinený zakázal, keď následne bez vedomia obvineného navštívila s deťmi psychológa aj psychiatra. V čase, kedy bol obvinený v práci, mala poškodená možnosť plniť si svoje prania bez toho, aby jej to mohol zakázať. Odvolaciemu súdu vytkol, že svoje rozhodnutie odôvodnil s poukázaním na nepriame dôkazy ako správnosť zistenia skutkového stavu súdom prvého stupňa, s poukázaním na správanie obvineného na pracovisku; danú skutočnosť ako dôkaz však uviedol až po vynesení rozsudku, z ktorého dôvodu obvinený nemal možnosť reagovať, nakoľko v celom konaní počas troch rokov tvrdenia svedkyne MUDr. B. neboli preverené u zamestnávateľa a údajný posudok na zamestnanca, vypracovaný MUDr. Pavlikom nebol oboznamovaný a na žiadnom hlavnom pojednávaní nebol tento dôkaz vykonaný, aj keď o to obvinený pri svojej výpovedi zo 14. decembra 2011 žiadal. Podľa § 125 Tr. por. bolo v konaní potrebné konfrontovať znalca s obsahom výpovedí poškodenej po vypracovaní znaleckého posudku a najmä sa mal znalec vyjadriť, či záver posudku nemôže byť spochybnený dôkazmi vykonanými po vypracovaní posudku, ktoré skutočnosti tvrdené poškodenou vyvrátili.

Prokurátor okresnej prokuratúry vo vyjadrení k dovolaniu žiadal dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Zaujal názor, že vierohodnosť výpovede poškodenej MUDr. U. G. nebola v konaní relevantným spôsobom znížená a korešponduje s ďalšími vykonanými dôkazmi. Odsúdený je usvedčovaný výpoveďou poškodenej MUDr. G., listinnými dôkazmi, najmä znaleckým posudkom z odboru

psychológia, lekárskymi správami a úradným záznamom zo 6. júna 2011.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní, skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.), na súde ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Tr. por.), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Tr. por.).

Dospel však k záveru, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. e/ a písm. i/ Tr. por.

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. e/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť,

Podľa § 371 ods. 4 Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. a/ až g/ nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. Podnet podľa odseku 3 nemožno použiť na podanie dovolania, ak ho podala osoba uvedená v § 369 ods. 2 alebo 5, namietaná okolnosť bola tejto osobe známa už v pôvodnom konaní a nebola namietaná najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

Podľa § 31 ods. 4 Tr. por. námietku zaujatosti je strana povinná vzniesť bez meškania, len čo sa dozvedela o dôvodoch vylúčenia. Úkon, ktorý vykonala vylúčená osoba, nemôže byť podkladom na rozhodnutie v trestnom konaní s výnimkou neodkladného alebo neopakovateľného úkonu.

Podľa § 32 ods. 6 Tr. por. o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 4 alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31.

Podľa § 32 ods. 7 Tr. por. o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté alebo ktorá nebola vznesená bez meškania, sa nekoná.

Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok predstavuje výrazný zásah do inštitútu právoplatnosti, ktorá v pozícii základnej vlastnosti súdneho rozhodnutia predstavuje jeho nezmeniteľnosť a záväznosť ako prejavy stability právnych vzťahov a právnej istoty v právnom štáte. Z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave výlučne zákonom taxatívne stanovených procesných a hmotnoprávnych väd, ktoré by svojím charakterom mohli mať výrazný vplyv na konanie a jeho procesný výsledok, a ktoré je preto potrebné odstrániť. Dovolací súd je pri náprave uvedených väd v zásade až poslednou

inštanciou, čo znamená, že preskúmava nedostatky, ktoré boli preskúmané už odvolacím súdom a neboli ním napravené, prípadne ním boli spôsobené. Tomu zodpovedá aj obmedzenie možnosti podať dovolanie v prípade, keď neboli využité riadne opravné prostriedky (§ 371 ods. 1 (veta prvá) Tr. por. a contrario, pokiaľ nejde o zákonné výnimky uvedené v tomto ustanovení) a povinnosť namietat' niektoré dovolacie dôvody najneskôr v odvolacom konaní (citované ustanovenie § 371 ods. 4 Tr. por.).

Dovolacie námietky obvineného podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a e/ Tr. por. bolo potrebné hodnotiť podľa § 371 ods. 4 Tr. por. tak, či namietané skutočnosti boli obvinenému známe už v pôvodnom konaní alebo dokonca už v štádiu prípravného konania a súčasne z toho hľadiska či k namietanému postupu došlo až v konaní, resp. rozhodnutí odvolacieho súdu.

Obvinený v podanom dovolaní namietal zaujatosťou sudkyne, predsedajúcej senátu prvostupňového súdu JUDr. W., ktorá v konaní neoznámila svoju zaujatosť, pričom zaujatosť odôvodnil tým, že otec priateľa poškodenej a otec sudkyne sú podľa obvineného priateľmi a ďalej dôvodiac, že prísediaci Ing. B. mal cez prestávku pojednávania 5. októbra 2012 osloviť otca poškodenej a s týmto komunikovať tak, že bolo možné usúdiť, že spolu pracovali na jednom mieste a boli v dobrom, priateľskom vzťahu.

Z obsahu rozsudku odvolacieho súdu je dovolaciemu súdu zrejmé, že predmetná skutočnosť, a sice zaujatosť konajúcej sudkyne ako aj prísediaceho Ing. B., bola obvinenému známa už v prvostupňovom konaní či najneskôr v odvolacom konaní. Z obsahu dovolacej námietky tak, ako bola formulovaná obvineným, má dovolací súd zrejmé, že k rozhovoru, ktorý podľa obvineného zakladal zaujatosť prísediaceho, došlo už v deň pojednávania, konaného pred súdom prvého stupňa 5. októbra 2012. Podľa vyjadrenia obvineného pritom rodičia obvineného v súvislosti so vzťahmi spochybňujúcimi zaujatosť a nezávislosť súdu predložili čestné prehlásenie krajskému súdu. S poukazom na zákonnú požiadavku vyjadrenú v § 371 ods. 4 Tr. por. sa tak dovolací súd dovolacou námietkou zaujatosti sudcu a prísediaceho nezaoberal. Dovolací súd tiež zdôrazňuje, že podľa § 32 ods. 6, ods. 7 Tr. por., keďže sa o námietke zaujatosti strany, ktorá nebola vznesená bezodkladne nekoná, nemohol sa ňou ani dovolací súd zaoberať.

Taktiež v súvislosti s dovolacou námietkou obvineného podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., podľa ktorého malo dôjsť k porušeniu jeho práva na obhajobu sumárom rôznych procesných pochybení v konaní, a to vypočutím svedka Ing. F. dňa 9. januára 2012 bez prítomnosti obhajcu obvineného, neurčitostou uznesenia o vznesení obvinenia, obsahujúceho neurčité, zameniteľné útoky, neoznámenie trestného činu svedkyňou MUDr. B. i postup pri výsluchu maloletých detí obvineného v konaní, ako aj výmena vypočúvajúcich a pri podpise prítomných osôb podľa § 124 Tr. por. dovolací súd taktiež poukazuje na to, že uvedené pochybenia konajúcich súdov boli obvinenému taktiež známe najneskôr v odvolacom konaní. Z obsahu napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23 To 92/2014 zo 17. septembra 2014 totiž dovolací súd zistil, že obvinený v podanom dovolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa namietal, že poškodená nepredložila žiadne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, domáhal sa doplnenia znaleckého dokazovania, vyjadroval sa k záverom vykonaných listinných dôkazov (znaleckých posudkov) a spochybňoval vierohodnosť poškodenej a osobné zistenia súdu o devastácii sebavedomia poškodenej. Obdobne tomu bolo v odvolaní podanom v prospech obvineného obhajcom JUDr. Legerským a odvolania podané obhajcom JUDr. Holíčom, ktorí spochybňovali vierohodnosť poškodenej, ako aj uloženie rovnakého trestu pri výrazne zmenenej právnej kvalifikácii, ako aj závery vykonaného znaleckého dokazovania.

V súvislosti s dovolacím dôvodom obvineného podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., teda že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, dovolací súd poukazuje na to, že týraním, reglementovaným § 208 Tr. zák. je potrebné rozumieť dlhšiu dobu trvajúce protiprávne konanie, ktorého najčastejšie útoky sú charakterizované v citovanom ustanovení. Na naplnenie základnej skutkovej podstaty tohto trestného činu je nevyhnutná určitá hromadnosť či sústavnosť konania páchatela, s následkom spôsobenia fyzického alebo psychického utrpenia. Fyzické alebo psychické utrpenie je pritom potrebné definovať tak, že ide o fyzické alebo duševné bolesti, ktoré ovplyvňujú alebo sťažujú obvyklý život poškodenej (týranej) osoby (podstatne narušajú kvalitu života

poškodenej osoby) a netrvajú celkom krátky, prechodný čas. Musí ísť teda o určitú sústavnosť (trvalosť) konania popísaného v písm. a/ až e/, ktoré práve svojou bezohľadnosťou, hrubosťou či bolestivosťou pociťuje poškodená osoba ako fyzické alebo psychické utrpenie. Na naplnenie základnej skutkovej podstaty trestného činu týrania blízkej osoby sa pritom nevyžaduje, aby išlo o neznesiteľné utrpenie poškodeného, nakoľko následok vo forme neznesiteľného utrpenia poškodeného napĺňa kvalifikovanú skutkovú podstatu podľa § 208 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. (mučivé útrapy). Pojem fyzické alebo psychické utrpenie je preto naplnený už vtedy, ak poškodená osoba pociťuje protiprávne konanie páchatel'a ako p r í k o r i e.

Definícia následku trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby odlišuje tento trestný čin od iných trestných činov, ktoré taktiež môžu spôsobovať fyzické alebo psychické utrpenie. Týranie nikdy nie je a nemôže byť jednorazové či osamotené konanie; musí ísť o trvalejšie (sústavnejšie) konanie, ktoré sa opakovane vyznačuje hrubším a zjavne necitlivým zaobchádzaním či správaním a tým, že sa pravidelne opakuje, spôsobuje poškodenej osobe psychické, prípadne fyzické útrapy. Ide o určitý čas trvajúce zlé zaobchádzanie, spravidla pozostávajúce z rôznych útokov proti týranej osobe, pričom nie je nutné, aby všetky či niektoré z nich vyústili do ublíženia na zdraví. Útoky uvedené v písm. a/ až e/ ust. § 208 Tr. zák. nemusia samostatne napĺňať znaky skutkovej podstaty trestného činu, ak by boli posudzované samostatne, môžu napĺňať len znaky priestupku, rovnako ako v podanom dovolaní namietal obvinený.

Opakovanosť, hromadnosť a sústavnosť útokov páchatel'a (ktoré samostatne nemusia dosahovať intenzitu trestného činu a ani následok vo forme ujmy či ublíženia na zdraví obete) tak zakladá naplnenie skutkovej podstaty trestného činu týrania podľa § 208 Tr. zák., tak ako tomu bolo v prípade opakovaných a sústavných útokov vykonaných obvineným v období od roku 2005 do mesiaca október 2011 voči poškodenej tak, ako konanie v skutkovej vete rozsudku Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 2 T 52/2012 z 1. júla 2014 správne konštatoval súd prvého stupňa a následne tiež odvolací Krajský súd v Trenčíne, ktorý rozsudkom, sp. zn. 23 To 92/2014 zo 17. septembra 2014 pri nezmenenom výroku o vine v rozsudku súdu prvého stupňa podľa § 208 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j/, § 38 ods. 2, ods. 3, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Tr. zák. odsúdil k trestu odňatia slobody vo výmere troch rokov s jeho podmieneným odkladom.

Z uvedeného je zrejmé, že v rozsahu dovolacích námietok obvineného MUDr. Y. G. nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd podľa § 382 písm. c/ Tr. por. jeho dovolanie na neverejnom zasadnutí ako nedôvodné odmietol.

V závere Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, reagujúc na viaceré námietky uvedené v dovolaní ohľadne hodnotenia dôkazov súdmi nižšieho stupňa dodáva, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na to, že v dvojinstančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvého stupňa. Ako uvádza obhajoba v písomných dôvodoch dovolania, obvinený odvolanie založil na opakovaných dôvodoch svojej obhajoby použitej v konaní pred súdom prvého stupňa, prezentovanými hlavne v záverečných rečiach svojich obhajcov. S jeho právnymi námietkami sa ale súd prvého stupňa v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na odvolacom súde. Rozhodnutia súdov nižších stupňov sú, pokiaľ ide o odôvodnenie, jasné a plne vyčerpávajúce. Súdny uviedli, ktoré skutočnosti vzali za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia opreli a akými právnymi úvahami sa spravovali pri hodnotení vykonaných dôkazov. Z odôvodnenia je zrejmé, ako sa súd prvého stupňa vyrovnal s obhajobou, prečo nevyhovел návrhom na vykonanie ďalších dôkazov a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona v otázke nielen viny a trestu, ale i probačného dohľadu.

Dovolanie má byť len výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti rozhodnutia, ktorý je dôležitou

zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania musia byť preto obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia „odvolacia“ inštancia.

S ohľadom na vyššie konštatované najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.